XIX. ÉVFOLYAM
2019. JÚNIUS

ÉTA-HÍREK

Fotó: Ferenczy Ágnes

Szociális farm: Az öngondoskodás lépcsőfoka

A szekszárdi modell Budapestre érkezett

Bölcsőde az iskolában Szegeden

A Montázs projekt szolgáltatásai

„SEMMIT RÓLUNK NÉLKÜLÜNK!”

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA TÁMOGATJA A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ HONFITÁRSAINKAT!

Az infokommunikációs akadálymentesítési pályázat közel 380 ezer fogyatékossággal élő honfitársunknak teszi könnyebbé az életet.

4 Mrd Ft

A GYOD összege 2019. január 1-jétől bruttó

100 000 Ft

Az intézkedés több mint 18 ezer családot érint.

Segítőkutya-kiképzés támogatása

25,3 millió Ft

2017

45,3 millió Ft

2019

Nőtt a foglalkoztatási támogatás, 2019-ben már 365 akkreditált munkáltató részesül bérköltség-támogatásban:

42 Mrd Ft

2x

Duplájára emelkedett a fogyatékosügyi szervezetek költségvetési támogatása: 2010-ben 522 millió Ft, 2019-ben

1,114 Mrd Ft

Emelkedett az ápolási díj. Az intézkedés

33 ezer

családot érint.

Nőtt a megváltozott munkaképességű honfitársaink foglalkoztatási aránya: 2011-ben 18% volt, 2019-ben

41,6%

Új és használt gépjárműszerzési támogatás mozgáskorlátozottak részére.

5500 db

420 millió Ft

támogatás a jelnyelvi tolmácsszolgáltatások évenkénti működésére.

Megújult a Vakok Állami Intézetének budapesti központja, és átadták az új tatai központot is.

1+1,3 Mrd Ft

KORMÁNY INFORMÁCIÓ

MAGYARORSZÁG JOBBAN TELJESÍT

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

Fórum a holnap szolgáltatásairól

Papp Ágnes (ÉTA)

A Holnap szolgáltatásainak fejlesztése címmel tartott közös szolgáltatói fórumot június 7-én, pénteken az EASPD (= fogyatékos emberek szolgáltatóinak európai szövetsége), a KézenFogva Alapítvány, a CÉHálózat és az ÉTA Országos Szövetség.

A fórum témája: a nemzetközi jó gyakorlatok megismerése, együttműködések feltárása az önálló élet és felnőttképzés területén a fogyatékossággal élő személyek számára. A programot rendkívül nagy érdeklődés övezte, hiszen a téma sok civil szolgáltatót érint. A résztvevők megismerkedhettek hazai és külföldi már bevált szolgáltatásokkal, jó gyakorlatokkal, az ezeket támogató EU-s pályázati forrásokkal. A jó hangulatú rendezvény résztvevői remek előadásokat és megvalósítható ötleteket kaptak.

A találkozó záró eseményeként az ÉTA Országos Szövetség és a CÉHálózat Egyesület együttműködési megállapodást írt alá, ami nyomatékosítja a két szervezet már eddig is zajló közös tevékenységét az érdekvédelem és az életminőséget javító szolgáltatások területén. Az együttműködési megállapodás mindkét szervezet honlapján elolvasható.

B. Fülöp Katalin – Papp Ágnes

Pordán Ákos (KézenFogva)

Nelhübel Henriette (CéHálózat)

EASPD CÉHálózat KézenFogva Alapítvány ÉTA

PROGRAM

levezető elnök:	Pordán Ákos ügyvezető, Kézenfogva Alapítvány
12.30-13.00	Helyszíni regisztráció
13.00-13.30	**Köszöntők** Valerija Buzan EASPD alelnök; Papp Ágnes elnök, ÉTA Országos Szövetség; Nelhübel Henriette elnök, Céhálózat Egyesület
13.30-14.00	Jó gyakorlatok és kihívások az önálló életvitel kialakítása területén Bodroginé Hronyecz Ildikó szakmai munkatárs (ÉTA Országos Szövetség)
14.00-14.40	**Eredmények és problémák a felnőttképzés területén** Schenk Lászlóné, Nelhübel Henriette (Céhálózat Egyesület)
14.40-15.10	Kávészünet
15.10-15.25	**ACCESS projekt-innovatív eredmények a felnőttképzés területén** Tóth Mónika, Pető Zsuzsa (Kézenfogva Alapítvány)
15.25-15.55	**Európai igéretes gyakorlatok a felnőttképzés és önálló életvitel területén** Franz Wolfmayr (EASPD)
15.55-16.25	**Európai forrásszerzési lehetőségek** Jeff Van Hecke (EASPD)
16.25-17.00	**Kérdések válaszok**
17.00-17.15	**Zárás**

A RÉSZVÉTEL REGISZTRÁCIÓHOZ KÖTÖTT!

Regisztráció: online űrlap kitöltésével, a következő linken
https://forms.gle/QzKJaeSLSGFTYz4BA

Jelentkezési határidő: 2019. május 28., kedd

Információ: Pető Zsuzsa projektasszisztens
peto.zsuzsa@kezenfogva.hu

Együttműködési megállapodás aláírása

Jutalom a közösségi szolgálatosoknak

Jó helyen voltunk június 13-án: ott lehettünk az Esztergomi Montágh Imre EGYMI, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola diák-önkénteseinek jutalmazási ünnepségén.

Büszkeség töltött el bennünket, hogy olyan fiatalok csatlakoztak az ÉTA Országos Szövetség közösségi szolgálatához, akik szívvel-lélekkel segítenek ott, ahol arra szükség van. Ez a nap róluk szólt, értékes tevékenységeik bemutatásáról.

Gratulálunk, veletek örülünk, az iskolának pedig köszönjük szépen az együttműködést, a koordinátornak, *Pápai Hajnalkának* a motiváló, lelkesítő erőt és a gyermekközpontú szemléletet.

Júliusban Balatonmáriafürdőn, a program tapasztalatösszegző összejövetelén ismét találkozunk, ami szintén egyfajta jutalom az önként vállalt közösségi munkáért.

(klein)

Nyílt találkozó az Európai Bizottságnál

Az a megtiszteltetés ért, hogy az Éta Országos Szövetséget és a Lámpás '92 Alapítványt képviselhettem Brüsszelben június 19-én, egy nyílt találkozón az Európai Bizottságnál.

A találkozó témája: Átmenet az intézményes lakhatásból a családi és közösségi alapú lakhatásba fogyatékos személyek számára.

Lehetőség volt megismerni más országokban sikeresen megvalósított gyakorlatokat, majd a témában kérdéseket föltenni az Európai Bizottság képviselőinek.

Csoportos megbeszélés keretében a résztvevőkkel együtt gondolkodtunk azon, hogy milyen kihívások és lehetőségek vannak a 2021–2027-es finanszírozási időszakra az egyes országokban, majd ezt egymással közösen megvitathattuk. *(Csernus Csilla)*

Megmarad az Erzsébet-program

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány június 13-án az Országos Sajtószolgálaton keresztül tudatta, hogy a nagycsaládosoknak, nyugdíjasoknak és fogyatékosság személyeknek szóló Erzsébet-program nem szűnik meg. Kár is lett volna érte, mert ahogy a közleményben olvasom ez „a kormány eddigi legsikeresebb szociális üdültetési programja".

Hónapok bizonytalanságát oszlatta el ez a közlemény, mert januártól már nem lehetett Erzsébet utalványt igényelni. Az alapítvány honlapján csak a 2017. december 20-i írás tudósít arról, hogy a fogyatékos személyek vagy az a család, ahol fogyatékos gyermeket nevelnek, 2018. január 19-éig adhatja be pályázatát szociális üdülésre. Ez a bejelentés 2018 decemberében elmaradt. Mi másra gondolhattak azok a civil szervezetek – amelyek az utóbbi években, hogy üdültetni tudják a sorstársakat, beruháztak, személyzetet vettek föl stb. –, hogy megszűnik az Erzsébet-program.

Szeptember 15-étől újból lehet pályázni az Erzsébet program 2020-as kiírásaira, de idén már csak azok tudnak Erzsébet utalvánnyal nyaralni, akiknek tavalyról megmaradt, vagy nyugdíjasok, ez utóbbiak szerencsésebbek voltak: ők már tavaly októbertől foglalhattak szállást az idei évre.

„Az üdülés jelenleg is folyik, az idei évben közel 60 ezren pihenhetnek az utalvány-kibocsátás megszűnésének ellenére is." – áll az üdülési alapítvány közleményében.

Jó tudni, hogy az Erzsébet-program ügyfélszolgálati irodája bezárt, telefonszáma pedig megváltozott: (06 1) 505 8482; e-mail: ugyfelszolgalat@erzsebetprogram.hu.

VAN Fesztivál Szekszárdon

A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület (MSMME) 25 éves. 1994-ben *Herczog Tamás* andornaktályai intézetvezető indítványára alapította meg 26 szociális intézmény képviselője és 52 magánszemély. Az alapítók tudták, hogy a művészet bármely formája örömet, kikapcsolódást ad a hétköznapok rutinjából. Ebben az évben, talán a negyedévszázados jubileumra való tekintettel, majd' minden hónapra jutott valami esemény. Ezek között a legnagyobb az évente megrendezett kulturális seregszemle, amelyet idén Szekszárdon tartottak július 1-je és 5-e között, a Szent István téren lévő Babits Mihály Kulturális Központban. A szekszárdiaknak nem ismeretlen ez a seregszemle, hiszen 1998-ban és 2003-ban már rendezett itt fesztivált az MSMME. Hosszú évek után nevet is kapott a kulturális seregszeme: VAN Fesztivál lett a neve, és idén már a 32. országos fesztivált tartották. Bár a fesztiválon való részvételért regisztrációs díjat kellett fizetni, ez alól az MSMME és ÉTA tagja mentesültek, a szövetség és az MSMME együttműködési megállapodása értelmében.

Összművészeti fesztivál ez, amelynek célja, hogy megmutassa: az értelmi fogyatékos emberek éljenek akár otthon, akár intézményben, mire képesek. A fesztiválnak majd 700 résztvevője volt: 46 magyarországi szociális és oktatási intézményből, alapítványtól, egyesülettől és egy külföldi partner szervezettől jöttek. Több kísérő rendezvénye is volt a fesztiválnak: pl. fotók a korábbi fesztiválok fellépőiről, a fogyatékos emberek képeit bemutató festménykiállítás, filmvetítés.

Az újság megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta.

Beruházás a szociális szolgáltatásokba, az emberekbe

Az ÉTA Országos Szövetség képviseletében részt vettem a brüsszeli székhelyű EASPD ernyőszervezet éves konferenciáján, május 16–17-én Bukarestben, amelynek középpontjában a fogyatékossággal élő személyeket megcélzó különféle finanszírozási modellek, európai források és támogatások álltak.

A konferencia mellett lehetőségem nyílt bizottsági és érdekvédelmi csoportok ülésén is részt venni, és egy nagy európai kampány egyeztetésén is, amely a munkaerőpiacon történő diszkrimináció csökkentésével foglalkozik.

A konferenciát megelőző napon ülésezett az *Inkluzív élet állandó bizottsága,* amelynek fő prioritása, hogy a fogyatékos személyek nagy intézmények helyett minél függetlenebb életkörülmények között élhessenek. Az ülés elején lehetősége volt minden szervezetnek bemutatkozni, így én is bemutattam szövetségünk tevékenységeit, érdekvédelmi munkáját. Ezt követően bemutatták az EASPD tevékenységét az intézményférőhely kiváltással kapcsolatban, és a különféle ezt támogató európai forrásokat (Erasmus+, HORIZON2020, EuropeAid, ESIF stb.), nemzetközi projekteket – többek között az FSZK-val történő közös munkájukat. Mindezek mellett ismertették azt a tanulmányt – amelyben öt ország, köztük Magyarország is, részt vett – és amelyben összehasonlították az intézményi és a közösségi függetlenebb élet költségeit.

Betekintés nyerhettük továbbá a Svájcban megvalósuló intézményférőhely-kiváltás folyamatába is. Ennek középpontjában egy 35 célt kitűző akcióterv megvalósítása áll 2019 és 2023 között. A résztvevők az előadások mellett beszámolhattak arról, hogy saját országukban hogyan áll ez a folyamat, és hogy mik a főbb kihívások.

Az EASPD idei első éves *Beruházás a szociális szolgáltatásokba, beruházás az emberekbe* című konferenciáján betekintést nyerhettünk a különféle finanszírozási modellekbe, hogy ezek az egyes országokban hogyan működnek a gyakorlatban, valamint, hogy mi az Európai Unió szerepe a szociális szolgáltatások támogatásában, finanszírozásában. A két nap alatt nagy múlttal rendelkező szakemberek előadásait hallgathattuk meg, illetve részt vehettünk workshopokon, valamint egy kapcsolatépítést megcélzó gálavacsorán is.

Négy főbb beruházási modellt jártak körbe a különféle plenáris előadásokon: nyílt szerződések, személyes költségvetés, közbeszerzés, valamint privát beruházás. Ezekkel kapcsolatban megismertük a különböző országok jó gyakorlatait, és mindegyik modell előnyeit és hátrányait. A konferencia utolsó, nagyobb témája az Európai Unió szerepe volt a finanszírozás tekintetében. Megtudtuk, hogy 2020-tól kezdve ez Európai Uniónak nem lesz semmilyen olyan forrása, amely nagy intézmények építésére vagy renoválására fordítható.

A plenáris ülések mellett választhattunk a finanszírozást megcélzó öt workshop közül. Jómagam a *Foglalkoztatással és munkával kapcsolatos szolgáltatások* című workshopon vettem részt, ahol tagszervezetünk, a Szimbiózis Alapítvány is képviseltette magát, és *Jakubinyi László,* a szervezet elnöke bemutatta a Baráthegyi Majorságban megvalósuló projekteket, szolgáltatásokat, középpontba helyezve mindezek finanszírozását. A magyar példa mellett az osztrák ChanceB Group és a román Close to You Alapítvány képviselőjének előadását is meghallgattuk.

A konferencia után részt vettem az *Inkluzív művészetek érdekvédelmi csoportjának* ülésén is, ahol bemutatásra került a nemzetközi *Jel és hang projekt* (Sign and Sound project), amelyben innovatív bilingvális/kétnyelvű színházi technikát alkalmaznak. (Képünkön az ülésen résztvevőket láthatják.) Az előadóművészek között vannak ép és hallássérült személyek, és a jelnyelvet beépítve adnak elő különféle színházi előadásokat. Emellett közösen gondolkodtunk azon, hogy a 2020-ban Corckban megrendezendő, az inkluzív művészetet középpontba állító EASPD konferencián milyen jellegű előadások, workshopok legyenek. A közös ötletelést követően *Alex Lupsa* bemutatta Fundaţia Transilvană Alpha szervezet különféle inkluzív művészeti tevékenységét.

Az ülés végén történő kötetlen beszélgetésen szóba került többek között az, hogy hogyan lehetne a fogyatékos fiatalok művészeti alkotásait a lehető leghatékonyabban értékesíteni.

Úgy gondolom, hogy nagyon hasznos volt szövetségünk szempontjából, hogy megjelentünk ezen a konferencián, és a köréje szervezett különféle egyeztetéseken. Lehetőségem nyílt hasznos információk gyűjtésére, kapcsolatépítésre, szövetségünk képviseletére.

A következő EASPD konferencia Helsinkiben lesz október 3–4-én, és a munkaerő fontossága áll majd a középpontban.

Györke Nóra

Szemléletformálás: formálódtak, formálódtunk

Kötélverés

A Rákosmente Önkormányzatával kötött együttműködési megállapodás alapján látogathatunk el már évek óta a XVII. kerületi iskolákba. Tapasztalati szakértőink társaságában bepillantást engedünk a diákoknak a fogyatékossággal élő emberek hétköznapjaiba. Az elkövetkező két évben a Lámpás '92 Alapítvánnyal közreműködve valósítjuk meg a szemléletformáló osztályfőnöki órákat. A 2018-2019-es tanév tavaszi félévében az alábbi iskolák 7–8. és 10. évfolyamos tanulóhoz jutottunk el:

- Budapest XVII. Kerületi Balassi Bálint Nyolcévfolyamos Gimnázium
- Újlak Utcai Általános, Német Nemzetiségi és Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Iskola
- Budapest XVII. Kerületi Zrínyi Miklós Általános Iskola
- Budapest XVII. Kerületi Czimra Gyula Általános Iskola

2×45 perc áll rendelkezésünkre, hogy a jelenlévő tanulókat a saját élményű tanulás segítségével tapasztalatokhoz juttassuk a fogyatékos emberekkel kapcsolatban.

Ráhangoló feladatok után, a különböző fogyatékossággal élő fiatalok karaktereit magukra öltve kell helyzeteket megoldani, belehelyezkedni. Alapvetően csoportmunkában dolgoznak a tanulók, amelyet mindig közös megbeszélés, tapasztalatcsere követett. Tapasztalati szakértőink is mindig bemutatkoznak a diákcsoportoknak, betekintést engednek a hétköznapjaikba. Ezen alkalmak elmaradhatatlan része a kötélverés (karkötő, nyaklánc készül belőle). Ez mindig nagyon népszerű, és a fogyatékossággal élő emberekkel végzett közös tevékenység pedig olyan gátak lebontására képes, hogy olykor magunk sem hisszük.

A korábbi évekhez képest új elem, hogy a diákok kérdőívek formájában reflektálhatnak a 90 percben megéltekre. Néhányat kiválogattam a „Mi tetszett a legjobban?" kérdésre adott válaszokból. Ezek megerősítenek bennünket abban, hogy érdemes, nagyon is érdemes ilyen órákat tartani:

- *Az tetszett, hogy tabuk nélkül beszélgethettünk egy egyébként talán kényesnek nevezhető témáról.*
- *Tetszett a maximális bizalom és közvetlenség, amellyel felénk fordultak a tapasztalati szakértők.*
- *Hallottam beszélni egy fogyatékossággal élő embert, és most már tudom, hogy nem kell félnem tőlük.*

Szeretettel fogadták érzékenyítő csapatunkat, mindenhol támogató légkör várt bennünket. Hallgattak, hallgattunk, érzékenyültek, formálódtak és formálódtunk. Minden egyes alkalom tanulás nekünk is és bízunk abban, hogy a tanulóknak is.

Klein Éva

Ismerj, hogy jól képviselhess! II.

Május 23-án lezárult az *Ismerj, hogy jól képviselhess! II.* képzéssorozatunk. Összesen 217 gyermekvédelemben és gyámügyben dolgozó szakembernek segítettünk abban, hogy nagyobb tapasztalati tudásuk legyen a fogyatékossággal élő személyekkel történő együttműködésben, leginkább az értelmi sérült élethelyzetre fókuszálva. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által támogatott képzéssel január 17-től kezdve 11városba jutottunk el. A helyszínek az előző év tapasztalatai szerint kerültek kiválasztásra, valamint igyekeztünk a megközelíthetőséget is figyelembe venni. A 11 képzés oly módon tudta lefedni az ország egészét, hogy megyéket vontunk össze és a képzésre a hallgatókat lehetőség szerint kettő, de olyan is adódott, hogy három megyéből invitáltuk. A következő helyszíneken volt képzés: Budapest (2 alkalom), Martonvásár, Balatonmáriafürdő, Zalaszentlászló, Pécs, Szekszárd, Szeged, Szeghalom, Gyöngyös, Miskolc.

Oktatóink a tagszervezeteink élén álló szakemberek közül kerültek ki, akik mindannyian több évtizedes gyakorlattal a téma szakavatottjai. Az ő munkájukat és a képzés célját támogatta a tapasztalati szakértők jelenléte, akik szívesen bekapcsolódtak a gyakorlati feladatokba, szituációs játékokba.

A gyakorlatorientált, nyolcórás képzés többek között az alábbi fő témákat érintette:

- a fogyatékosságról általában,
- támogatott döntéshozatal gyakorlati aspektusai,
- akadálymentes kommunikáció,
- korai intervenció,
- speciális iskolák bemutatása stb.

A részt vevő szakemberek visszajelzései elégedettséget mutatnak, mi pedig számoltunk: a tavalyi képzésekkel együtt közel 700 szakemberhez jutottunk el oktatóinkkal, tapasztalati szakértőinkkel. Bizakodók vagyunk, hogy lesz lehetőségünk a folytatásra, a további szemléletformálásra.

K. É.

Patrónus program Martonvásáron

Nagy öröm az egy szövetség életében, hogy a program, aminek kigondolásában, megszervezésében bábáskodott, megvalósul. Az ÉTA Szövetség munkatársai átélhették ezt az örömet. Patrónus névvel elindított kísérleti programjuk a második évébe lépett, és előbb-utóbb megérik arra, hogy országossá váljon.

Martonvásár ideális helyszín egy ilyen program elindulásának. Van a városban gyermekvédelmi intézmény, van iskola, ahová értelemileg sérült diákok járnak (Pápay Ágoston), és az iskolának van egy alapítványa, az „Együtt–Értük", amelynek vezetője, *Orbánné Molnár Anikó* és elnökségi tagjai kellően nyitottak a 2017 novemberében indult programra. Résztvevői: Az ÉTA Országos Szövetség, az „Együtt – Értük" Alapítvány, a gyermekvédelmi intézmény vezetője, dolgozói, a patronáló családok és a patronált gyerekek.
A program kiindulópontja, hogy a gyermekvédelmi gondoskodásban felnövő, értelmileg akadályozott gyerekeknek is szükségük van érzelmi kapcsolatokra, arra, hogy megismerjék az intézmény falain kívüli világot, hogy a kapcsolati hálójuk tovább bővüljön, hogy olyan szeretetteli, személyes élményekben legyen részük, amelyeket az intézmény – épp azért, mert intézmény – nem tud megadni nekik, pl. családi ünnepségeket (karácsony, húsvét), és még sorolhatnánk.

Az „Együtt–Értük" Alapítvánnyal (mint a program lebonyolítójával) szerződést kötött az ÉTA, az alapítvány pedig a patrónusokkal kötött szerződést, amiben például az is benne foglaltatott, hogy a patronáló családnak legalább kéthetente találkoznia kell a patronáltjával. A patronáló családok, és a gyermekintézmény dolgozói szakmai fölkészítést kaptak az alapítványtól. A kapcsolat velük és az intézmény munkatársaival folyamatos. A menetközben adódó kérdésekre válaszolnak, a gondokra megoldást keresnek. Rendszeres találkozókat tartanak.

Most, másfél évvel az indulás után elmondható, hogy a program sikeres. A gyermekvédelmi intézmény munkatársainak – egyébként jogos – félelme nem igazolódott be. Féltek attól, hogy a programban részt vevő gyerekek egyrészt elbizonytalanodnak attól, hogy ők „itt is vannak, ott is vannak", másrészt úgy fogják érezni, ők kiváltságosak, hiszen őket választották ki. Szerencsére ebből semmi nem lett, mert a négy 16-17 éves kamasz magas fokú érzelmi intelligenciával rendelkezik, ami a gyermekvédelmisek eddigi jó munkáját is mutatja.

Amikor arról kérdezem Anikót, hogy miben mutatkozik meg a program hatása, elsőként arról a komoly érzelmi kapcsolatról beszél, ami patronáló és patronáltja között kialakult. Másodikként említi a patronáltak szocializációját, integrációját elősegítő kiszélesedő kapcsolatrendszert a patronáló családok révén. A fiatalok megismerik a patronáló családok életét is, hiszen az ünnepekre együtt készülnek, közös programokat szerveznek. Persze, hogy ez így legyen, ahhoz gondosan ki kellett választani a családokat és a gyerekeket is.

Arról is érdeklődöm, hogyan választották ki a patronáló szülőket. Anikó azt mondja, hogy az ismerősei körében nézett szét, hiszen ennek a programnak nem volt hírverése, nem tódultak a jelentkezők, ráadásul akárki nem is lehet patronáló. „Mesébe illő történetek ezek" – mondja Anikó – és megállapodunk abban, hogy ezeknek a történeteknek az elmondására is sor kerül majd. Az elsőként kiválasztott patronáló családról tudta Anikó, hogy nem idegen tőlük ez a gondolat, kézenfekvő volt, hogy őket keresi meg elsőként, és apránként a többi is meglett. 2017-ben két patronálójuk volt, a következő évben négy, ami sajnos háromra csökkent, mert az egyik patronáltat más intézménybe helyezték. A nagy távolság miatt a kapcsolat megszakadt. 2019-ben három patronálóra négy patronált jut, egy család ugyanis ikreket patronál. Negyedévente találkozókat szerveznek a patronáló családokkal és a gyermekotthon vezetőjével, ahol az örömök mellett a gondok is terítékre kerülnek. Maguk a patronálók kérték, hogy jó lenne, ha ilyen találkozókon pszichológus is jelen lenne, segítve az ő munkájukat. Az alapítvány ezt a kérést is teljesítette, s a legutóbbi, júniusi találkozójukon már *Ugrin Erzsébet* pszichológus is részt vett, aki mindenben felajánlotta segítségét a patronálóknak. A családok és a pszichológus közösen fogják meghatározni, hogy miben tudja támogatni őket a szakember. Ezen a találkozón jó volt hallani, hogy a gyermekintézmény vezetője arról számolt be, hogy a gyermekotthon életében „nagy jelentőségű a program, hiszen a gondozottak számára érzelmi kapcsolatok kiépülését biztosítja, gazdagabbá válik szocializációjuk, s ezáltal fejlődik személyiségük". Azt is mondta, hogy a patrónusok egyfajta tükröt tartanak az intézmény dolgozói elé, ha valami hiányosságra rákérdeznek. Ők ezt nem kritikaként, hanem segítő szándékként fogadják – ez persze egyfajta szemléletváltozást is igényelt.

Hogy mennyire változott a fiatalok személyisége, azt Anikó egy példával illusztrálta. Az ikrek egyike születésnapi ajándékként azt kérte, hogy ne csak ő, hanem az iskolai barátai is menjenek el „vendégeskedni" a patronáló családjához, mert a saját örömét szeretné megosztani a többiekkel is. Az a nap is emlékezetes, amikor az alapítvány meghívta őket a minden évben megtartott hagyományos Majálisukra, vagy az a közös együttlét, amikor a patronálóknak patronáltjaik szolgálták fel az ebédet.

Anikó úgy véli, áll már olyan biztos alapokon a program szakmailag, módszertanilag, hogy további bővítésén lehessen gondolkodni, sőt az lenne a jó, ha országosan elterjedne.

Ferenczy Ágnes

Az ÉTA szellemi tulajdonai

2019 június 19-i hatállyal a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala *Önkéntes műnyilvántartásba* vette az ÉTA Országos Szövetség *Diák-önkéntes és Közösségi Szolgálat,* valamint *Patrónus* programját.

A nyilvántartásba vétel napjától ez a két program az ÉTA Országos Szövetség *szellemi tulajdonát* képezi. Az ezzel kapcsolatos minden dokumentum kérésre megtekinthető a szövetség központi irodájában az elnökkel történő előzetes egyeztetést követően.

Szociális farm: Az öngondoskodás lépcsőfoka

Öt évvel ezelőtt kezdődött a magyar szociális farmok története, amikor a miskolci Szimbiózis Alapítvány *Szociális farmok létrehozása Magyarországon* című projektje nyertes lett a Norvég Civil Alap 2014-ben kiírt pályázatán.

A projekt egyik eredménye volt a *Szociális farmok létrehozása Magyarországon* c. kézikönyv. Az érdeklődők itt elolvashatják: http://szocialisfarm.hu/hirek/tanulmany. Aztán Jakubinyi László a Szimbiózis Alapítvány vezetője országjárásba kezdett, hogy a szociális farmok koncepcióját ismertesse, arra buzdítva a civil szervezeteket, hogy szövetkezzenek, fogjanak össze, hogy hangjuk messzebbre hallatszódjon, és minél előbb törvény szülessen a farmokról. A Szociális Farm Szövetség létre is jött 2016-ban az Erste Bank székházában.

Június 5-én szakmai konferenciát szervezett a Szimbiózis Alapítvány és a Szociális Farm Szövetség Szak-Ajtó címmel. Kettős cél vezérelte a rendezőket. Az egyik: bemutatni a sikeres tyúk projektet, a másik: felhívni a törvényhozók figyelmét, hogy nem készültek el azok a törvények, amelyek a szociális farmok biztonságos működését szolgálnák. Három minisztérium képviseltette magát a konferencián, és előadásukat hallgatva remény ébredhetett az érintettekben, hogy a törvények előbb-utóbb megszületnek. *Dr. Simon Attila* (EMMI, szociális ügyek helyettes államtitkára) megköszönte a civil szervezetek „missziós" értékteremtő munkáját. *Dr. Szinay Attila* (Agrárminisztérium jogi ügyekért felelős helyettes államtitkára) megfogalmazta a mezőgazdasággal foglalkozó civil szervezetek régi vágyát: jó lenne, ha nemcsak az önkormányzatok, hanem az arra hivatott, a földdel foglalkozó civil szervezetek is földet vehetnének. *Ruszkai Zsolt* (Pénzügyminisztérium, kormány-főtanácsos) a foglalkoztatáspolitika szemszögéből vizsgálta a szociális farmokat. Azt reméli, hogy a farmok előbb-utóbb, de eltartják magukat, és egyre kevesebb állami támogatásra lesz szükségük.

Jakubinyi László előadásában röviden vázolta az eddig megtett utat, és rögzítette a jelen állapotot, ami törvények híján kiskapukra kényszeríti a civil szervezeteket. Ő például aranykalászos gazda tanfolyamot végzett, így hivatalosan földet bérelhet, ahol a tyúkokat tartják. A vevőik (épp a szabályozás hiánya miatt) előre kifizetik egy évre a megvenni kívánt tojást, ami átutalással kerül az alapítvány számlájára. Mosolyogtunk mindezt hallgatva, holott inkább sírni kellett volna, hogy négy év alatt nem született meg a törvény, és ilyen jogi kiskapukra kényszeríti azokat, akik tenni akarnak.

Elmondta, hogy 17 civil szervezetnek adtak tyúkketrecet, öt-hat tyúk tarható benne, mobil, mozgatható, ha a tyúkok lecsipegették a füvet, arrébb tehető.

Egy fiatal jogász, *dr. Orosz Flóra* is fantáziát látott a szociális farmokban, ezért a doktoriját is ebből írta a Miskolci Egyetemen. Fontosnak tartja, hogy a szociális farm megjelenjen a törvényekben, és ez több területet is érint pl. földhasználat, élelmiszer előállítás stb. Úgy véli a családi gazdálkodás szabályai alapján lehetne kidolgozni a szociális farmokra vonatkozó törvényeket, valamint igazolvány kellene a szociális farm tagjainak, hogy árusíthassák saját termékeiket.

Dr. Major Ágnes a Kislépték Egyesület elnökségi tagja a Szociális Farm Védjegy szabályainak kidolgozója. Egyesületük a kistermelőket, kézműveseket, a falusi turizmussal foglalkozókat képviseli. Bemutatta a Bond projektet, amelynek célja, hogy a mezőgazdasági szektorban dolgozó szervezetek együttműködését elősegítse. Meglátni, tanulni, elmondani: ezek Bond projekt alappillérei. A projektről itt olvashatnak: https://www.kisleptek.hu/bond_projekt_hu/. Gondjaik a szociális farmmal foglalkozókéhoz hasonlóak. Hiányzik a támogató, ösztönző jogi környezet. Javaslataik is vannak, hogy mely területen kellenek a változások: földhasználat, kezdő vállalkozások segítése, tőkebevonások, támogatás stb. Javaslataikat egy májusi konferencián már megfogalmazták, de akkor az agrárminisztériumot senki nem képviselte, ezért most javaslataikat átadták dr. Szinay Attilának.

Ezek után bemutatkozott az a 12 civil szervezet, amely részt vett a tyúkprojektben. Az volt a jó, hogy maguk az érintettek mondták el, miért szeretnek a tyúkokkal dolgozni, és mi a jó abban, ha mindennap van friss tojás. Ki hitte volna, hogy a tyúk is lehet terápiás állat! Lehet. A Strázsa Tanyán *Raffai Zsolt* a tyúkfelelős, ő számolt be arról, hogy miért is szeret a tyúkokkal foglalkozni. Jó volt hallani, hogy a Mécses Egyesületnek nemcsak tyúkjai, hanem saját levédett termékei is vannak. Utolsónak a Szimbiózis Alapítvány Baráthegyi Majorsága mutatkozott be. Ott *Tibi* gondozza a tyúkokat, és előfordult, hogy hajnali fél ötkor kiengedte őket, hiszen „felkelt a nap."

A konferencia záró eseménye a Szociális Farm Védjegyek átadása volt. A bemutatkozó 12 szervezet vehette át a védjegyet, köztük hárman tagjai az ÉTA Országos Szövetségnek. Jó lenne, ha minél több helyre jutna el a hír: érdemes a földdel, mezőgazdasággal, állattartással foglalkozni, mert ezzel csökkenthető a fogyatékos embereket ellátó civil szervezetek függése az állami támogatástól.

Ferenczy Ágnes

A család mint intézmény

Bár az alábbi írás kimondottan autista emberekről szól, úgy gondolom, hogy a fogyatékos gyermeket nevelő szülők is hasonlóan éreznek, ha gyermekük elköltözik tőlük, és rájuk érvényesek a program lezárulta utáni kérdésekre adott válaszok.

A Budapesti Patrónus Alapítvány vezetője, *Gulyás Tibor* pályázott a *Család mint „intézmény" – Felnőtt autizmussal élő fiatalok modellértékű felkészítése az önálló életre a család szerepének erősítésével, próbalakással* elnevezésű programjával, és nyert.

A program 12 hónapig tartott, ez idő alatt gyógypedagógusok készítették fel a fiatalokat, de főleg a szülőket. Tíz család vett részt a programban, ami „próbalakással" zárult. Két nő és nyolc férfi vállalta, hogy a program végén egy hétre beköltöznek a VIII. kerületben lévő hotel néhány szobájába, hogy kipróbálhassák: milyen támogatott lakhatásban élni. A hét közepén nyílt nap volt, amikor a szülők, vagy az érdeklődők meglátogathatták a lakókat. Én az érdeklődők közé tartoztam.

Csengetésemre S kinyitotta nekem a kaput, de beszélgetni nem akart velem. Arra a kérdésre, hogy milyen itt lakni, ennyit mondott: „Jó" – majd becsukta az orrom előtt az ajtót. Azt már Gulyás Tibortól tudom meg, hogy S, azért hogy itt lakhasson, és kipróbálhassa magát, szabadságot vett ki. Vidéken lakik, ott is dolgozik, és Pestről hajnalok hajnalán kellene elindulnia, hogy időben beérjen a munkahelyére. (Azoknak, akik nem dolgoztak, délelőttre mindig külön programot szerveztek.)

A következő szobánál sem volt szerencsém, a női részleg egyik lakója sem volt otthon. A harmadik szobában már nagyobb szerencsével jártam, bár ott sem fogadott kitörő lelkesedéssel L. Szobatársa –„Kalandozó Mátyás", ahogy nevezte – még nem volt otthon, L-nek pedig vendége volt, egy csinos fiatal hölgy, akivel a közös nyári táborozás részleteit akarta megbeszélni. Annyit még elárult, hogy innen hamarabb beér a munkahelyére, mint otthonról. Bocsánatot kértem, hogy hívatlanul állítottam be, megnyugtatva: már megyek is.

És csakugyan mentem a 2011-esbe, ahol szerencsével jártam: ott hárman laktak, két támogatott fiatal, plusz a gyógypedagógus segítő: *Ábrahám András*. Vendég is volt, Á édesanyja. Fiáról Á-ról beszélgettünk, arról, hogy későn kapott diagnózis, de ennek ellenére – mint mondta – nekik szerencséjük volt: mindenütt volt egy-egy ember, aki segített Á-nak. Még azt is megtették, hogy amikor iskolát váltott, elmentek az új helyre, hogy ott elmondhassák, mire figyeljenek. Igyekezett a fiát önállóságra nevelni. Az is előfordult, hogy ők elmentek egy hétre, és Á egyedül maradt otthon. Ellátta önmagát. Igaz főznie nem kellett, mert a meleg ételt édesanyja előre elkészítette neki. De a többiről maga gondoskodott. Mikor arról kérdem, változott-e Á, mióta részt vesz a felkészítésben, azt a választ kapom: igen, változott, például többet beszél, és rugalmasabb lett. Azelőtt, ha azt mondta neki: munkából jövet ugorjon be a pékhez, úgyis ott megy el a bolt előtt, akkor előbb hazajött, majd visszament a kenyérért. Nem azért, mert elfelejtette, hanem azért, mert eddig mindig otthonról indult a boltba. Most már magától is bemegy a boltba, anélkül, hogy szólnának neki. A kedves, közvetlen Á fél füllel hallgatja beszélgetésünket, időnként közbe is szól. Akkor szerencsére távol volt, amikor arról beszélgettünk, hogy bár Á édesanyja tudja, hogy egyszer el kell válniuk, mégis fájdalmasan érintette. Még sírt is, hiába tudja az eszével, hogy ez az élet rendje. *– czy –*

*

A projekt vezetője, Gulyás Tibor összegző cikket írt az *Esőember* c. lapba a program lezárulta után. Ebből idézek, mert kérdései és a tapasztalat szülte válaszai sok szülőre érvényesek:

A program során magunknak, szülőként megfogalmazott négy fő kérdésre az alábbi választ adhatjuk:

1. Sikerült-e a sokszor fáradt családokat megfelelően motiválni arra, hogy felnőtt gyermekükkel kiemelten foglalkozzanak?
Az egy év hosszú idő, ezért válaszul azt mondhatjuk: részben igen. Bár az eltelt év alatt sok minden előfordult, ami egy család életében előfordulhat: betegség, baleset, nagyszülő halála, munkahelyi változások stb., mindezek sokszor hátráltatták a tervek kivitelét, de sikerült – különösen az utolsó hónapokban, a beköltözés előtti hangulatban – a felkészülést felgyorsítani és hatékonyabbá tenni. Mégis egyöntetűnek mondható a vélemény, hogy egyenletesebb, kitartóbb családi összefogásra van szükség. Továbbá szükség van arra is, hogy hagyjuk önállósodni a gyermekeinket: ne a könnyebb oldalt válasszuk, amikor elvégzünk helyettük valamit. Arra is szükség van, hogy segítsük a szülőket a leválásban és annak feldolgozásában.

2. Lehet-e a család mint intézmény, az autizmussal élő fiatal felnőtt kibontakozásának fő mozgatója? Ez a saját magunk által feltett, a projektben megfogalmazott kérdés. Kevés kivétellel erre, mi szülők, azt a választ adjuk, hogy nem, illetve nem eléggé. Nemcsak elfoglaltságunk, egészségi állapotunk, szakmai ismereteink hiánya és túlterheltségünk miatt nem, hanem azért sem, mert nincsen elég eszközünk arra, hogy kellően motiváljuk felnőtt gyermekeinket, és hogy kívánságainkkal elég befolyással legyünk az ellátó rendszerre. Szándékainkhoz nem találunk partnerre. Szakmai segítség, infrastruktúra és közösségi háló nélkül nem megy.

3. Sikerül-e meggyőzni a fiatalokat a támogatott életvitel előnyeiről? Ez, az egyéves felkészítő munkának köszönhetően, nem bizonyult nehéznek. Mindössze négy főnél keletkeztek félelmek, és jelentkeztek kisebb nagyobb gondok. A balesetet szenvedettel együtt hét fő felkészítése volt sikeres. Megismerték a beköltözés célját, hónapokon keresztül látogatták leendő lakásukat, kipróbálták az eszközöket, gyakorolták a feladatokat. Három esetben a beköltözési bizonytalanság a fiatal, vagy a szülő vélt vagy valós félelméből származott, ami – okainak a megismerése után – már jobban kezelhetőnek látszik.

4. A gyakorlatból érkező segítő szakemberek, gyógypedagógusok, hogyan tudnak nagyobb hangsúllyal a család felé fordulni? Ezt a kérdést menet közben ismertük fel. A fiatallal és családdal töltött idők elemzéséből megállapítható, hogy sokszor szívesebben foglalkoztak a fiatallal, mint a családdal. Ezt érdemes elemezni a jövőben. Az is tapasztalható volt, hogy tanulmányaik során felkészítették őket a családokkal történő munka technikájára.

A további tapasztalatok levonásán, a szülőktől kapott nagyon hasznos javaslatok feldolgozásán, a folytatás lehetőségén a szakemberekkel együtt tovább dolgozunk.

(A program a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Nonprofit Kft (FSZK) és az Emberi Erőforrások Minisztériumának (EMMI) támogatásával valósult meg.)

Gulyás Tibor

A szekszárdi modell Budapestre érkezett

A kék madarat nem kell távoli országokban keresni. A kék madár mindig velünk van, ha szeretjük egymást, és örülünk az élet legkisebb ajándékainak is. De mindig elrepül, ha bántjuk egymást, ha irigykedve figyeljük a mások örömét, mert a Kék madár maga a boldogság, és kalitkája: az emberi szív. (Maeterlinck: A kék madár)

Azt hiszem, sokan ismerik *Maeterlinck: Kék madár* c. színdarabját. A kék madár a boldogság madara. És mi lehet annál boldogítóbb, mint másoknak örömet szerezni, miközben az, ami nekik öröm, az nekünk is örömet és megelégedettséget ad.

A szekszárdi Kék Madár Alapítvány honlapján ezt olvasom: „A Kék Madár Alapítvány 1997-ben alakult. Alapítója egy idős pedagógus volt, aki támogatásra érdemesnek ítélte a későbbi kuratóriumi tagok szociális és gyermekvédelmi tárgyú ötleteit. 2001-től kiemelkedően közhasznú, 2011-től közhasznú szervezetként végezzük munkánkat."

Jól végzik a munkájukat: Szekszárdon 2007-ben társadalmi vállalkozásban megnyitották az Ízlelőt, a családbarát éttermet, ahol csupa megváltozott munkaképességű és különböző fogyatékosságú ember dolgozik. Két céljuk volt: integrálni a fogyatékos embereket, és a bevétellel hozzájárulni az alapítvány fenntartásához. Mindkettőt teljesítették: Az étterem olyan sikeres lett, hogy nagyobb helyre költöztek, hogy több vendéget tudjanak fogadni.

Eltelt 12 év, és a szekszárdi modellt elhozták Budapestre, a XII. kerületbe, az önkormányzat jóvoltából. Az önkormányzat épületében június 13-án tartották a hivatalos megnyitót. Jó helyet kaptak a szekszárdiak: világos, tágas az étterem: a dizájn ugyanaz, mint Szekszárdon. Szép nagy üvegajtó vezet ki a teraszra, ahol majd bizonyára üldögélni, kávézni is lehet. Meglepően sokan ebédelnek – azt mondják, ma többen vannak, mint a megnyitón. Akikkel beszélgettem, mind elégedettek voltak az ételekkel és az árakkal. (Itt nincs borravaló, de az adományoknak örülnek, a kassza mellett található az adományok tálja.) Ami főleg a kisgyerekeseknek öröm: van gyerekadag, de a kisétkű felnőttnek is elég. Az is jó, hogy van gyereksarok.

Pataki Zsuzsa gyógytornász és pszichológus, a dolgozók mentora. Szakít rám egy kis időt, de közben azért a szeme pásztázza az éttermet. Figyeli, hol kell esetleg segíteni valakinek. (Nem kellett.) Nem „eseti" mentor, alkalmazott, megbízatása határozatlan időre szól. Az a dolga, hogy mindenben segítséget adjon, nemcsak a munkahelyi gondokban, hanem akár a magánéletben is. Tőle tudom meg, hogy a nyitást jóval előbbre tervezték. A csúszásnak nagyon prózai oka van: nem találtak akadálymentes tankonyhát. Márpedig erre szükségük volt, hiszen nemcsak kerekes székes felszolgálójuk van, hanem az egyik konyhai kisegítőjük is az. Szekszárd kis város, ott van ilyen tankonyha: kettő is. Aztán kiderült, hogy a jóval nagyobb Budapesten is van: pontosan kettő. A kettő közül a Budapesti Gazdasági Főiskoláét választották. Sikerült olyan képzőket is találniuk, akik nyitottak voltak, és nagyon jól értettek a fogyatékos emberek nyelvén. Három hónapig tartott az OKJ-s képzés két szakmában: felszolgáló és konyhai kisegítés.

Nem minden jelentkező felelt meg, hiszen pl. a súlyos látássérültet nem tudták fölvenni. Az is szempont volt,

hogy a jelölt jól tudjon kommunikálni. Összesen tizenöten dolgoznak a Hegyvidéki Ízlelőben: kilenc felszolgáló, négy konyhai kisegítő és két szakács – az utóbbiakat kivéve mindenki vagy fogyatékos, vagy megváltozott munkaképességű.

Rita legnagyobb vágya teljesült

Két óra van. *Várhelyi Rita* felszolgálónak most járt le a munkaideje. Négy órában dolgozik. Kimegyünk a teraszra, hogy ne foglaljuk el az asztalt mások elől. Árnyékba húzódunk, mert ezerrel süt a nap.

Rita 29 éves, és a Szabadszállás mellett lévő Strázsa Tanyán már találkoztunk, édesanyja *Monostori Ágnes* ott dolgozik. Ági és a férje itt ebédeltek. A férj ment vissza dolgozni, Ági pedig elszállítja Ritát a MásSzínházba, amelynek lánya évek óta aktív tagja.

A mosolygós, szívesen beszélő 29 éves ifjú hölgy nem a tapsot, hanem a játszást szereti. Aktív társadalmi életet él, barátaival, ismerőseivel e-mailen tartja a kapcsolatot. Benne van a Zene Mindenkié Egyesület Paracitera zenekarában. Holnap lesz az évadzáró koncertjük. Népdalokat citerázik. Most kezdett zongorázni tanulni. Szereti a zenét.

Várhelyi Rita

Ezek mellett önkéntes munkát is végzett az ÉFOÉSZ Szivárványország nevű napközijében. Hogy ott mi volt a munkája? „Játszottam velük, etettem, öltöztettem őket. De voltam még önkéntes a Batthyány tér melletti óvodában is. Ott nem fogyatékos gyerekek voltak. Legjobban a gyerekekkel szeretek foglalkozni.”

Ezt a legjobbant most felülírta, hogy sikeresen elvégezte az OKJ-s tanfolyamot, és fölvették felszolgálónak az Ízlelőbe. Ezért kicsit szomorú is, mert így nem lesz ideje a gyerekekre. Némi munkatapasztalata már volt, mert rövid ideig dolgozott a Strázsa Tanyán. De azt nem tartja munkának, mert barátok, ismerősök között volt. Ezért is mondja azt, hogy élete legnagyobb vágya teljesült: végre van rendes munkaviszonya.

Hatperces film a szekszárdi Ízlelőről

Díjat kapott Cannes-ban *Florosz Zoi* mobiltelefonnal forgatott hatperces kisfilmje *A remény kék madara*. Egy indiai filmmel megosztva kapta az elismerést. A World Peace & Tolerance Initiative Karl Bardosh Humanitarius Cellphone Cinema Awards díjat a magyar származású *Bárdos Károly* alapította. Ez a legjobb, mobillal készült dokumentumfilmnek járt. Május 22-én adtak át először az elismerést. Florosz Zoi azt tervezi, hogy hosszabb filmet is készít a szekszárdi Ízlelőről.

Vizsgálat altatásban: hová menjünk nőgyógyászhoz?

Természetesnek vesszük, hogyha valami bajunk van, akkor megyünk a házorvosunkhoz, aki ha ez szükséges, beutalót ad a szakrendelő megfelelő szakambulanciájára. De mi van akkor, ha autista vagy fogyatékos hozzátartozónk nem engedi megvizsgáltatni magát?

Idősebb olvasóink talán emlékeznek még az Alf levelezőlistára. Amikor az internetes levelezés hazánkban is elérhetővé vált, az akkor még Autisták Érdekvédelmi Szövetség egyik tagja, a miskolci *Tóth Csaba* elindította a tagokat összekapcsoló levelezőlistát, ahol egymásnak információt, tanácsot adtak a szülők. Évekig igen intenzív élet folyt az Alfon. Külföldről is érkeztek levelek, és mi csak irigykedéssel vegyes álmélkodással olvastuk soraikat, remélve, hogy nálunk is előbb-utóbb elérhetővé válik mindaz a szolgáltatás, ami ott, Nyugaton már természetes. Nos, sok minden megvalósult, sok minden nem.

Aztán az Alf népszerűsége csökkent. A Facebook, a Google megjelenése nem tett jót az Alfnak. Ritkultak levelek, és már-már azt hittem, az Alfnak vége. De a gyod ismét meghozta a levélíráshoz a kedvet. Aztán ez is lecsengett. De nem is olyan régen levél érkezett. Egy édesanya kért segítséget. Autista lányának nőgyógyászati panaszai vannak, és nem tudja hová, kihez menjen. Lánya nem enged a testéhez nyúlni, csak altatásban lehetne elvégezni a vizsgálatot. Egyetlen választ kapott, de a levél írója sem tudta, hogy hol van ilyen vizsgálat.

Körbekérdeztem minden autista vagy értelmi fogyatékos lányt nevelő ismerősömet: ők hová járnak nőgyógyászhoz. A legtöbben azt válaszolták: sehová. Nem lepődtem meg a válaszon. Akár autista, akár Down-kóros, akár súlyosan értelmi fogyatékos személyről van szó, az altatásban végzett vizsgálatra nincsen felkészülve a járóbeteg-ellátás. (Azt hiszem, erre nem is lehet.) Valami megoldásnak mégis kell lenni, és mivel nem hagyott nyugodni az ügy telefonálni kezdtem. Először néhány magánrendelőt hívtam föl, azt azt hittem, ők mindenre gondolva, erre is fölkészültek. Nem jártam sikerrel. Az egyik helyen a call centeres hölgy adott egy telefonszámot: az orvos, akit hívtam, egy kongresszuson ült külföldön. (Jaj, a telefonszámlám!) De azt legalább megtudtam tőle, hogy ők sincsenek fölkészülve ilyen vizsgálatokra.

E balsikerű hívás után a magyar állam által fenntartott kórházak szakambulanciájának telefonszámait akartam sorba fölhívogatni. Ezzel kellett volna kezdenem. Mindjárt az első klinika szakambulanciáján segítséget kaptam. Nem, ők nem látnak el ilyen beteget, de próbáljam meg a Balassa Kórházban, ott autista személyeket is kezelnek. Ők biztosan tudnak nekem tanácsot adni. Adtak. A Balassa kórház hivatalos neve Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika. Itt a járóbeteg-ellátásnál *dr. Szuromi Bálinthoz* irányítottak, akit épp ebéd közben zavartam meg. (Utólag is elnézést kérek ezért.)

Szuromi doktor nem mondta, hogy most nem alkalmas, hogy hívjam később. Szuromi doktor válaszolt a kérdéseimre, és segített. Ahhoz, hogy egy autista személy nőgyógyászati vizsgálatát elvégezhessék, be kell feküdnie a kórház osztályára. Ők fölkészítik a vizsgálatra a pácienst, és mivel náluk nincs nőgyógyászat, hívnak a kórházba egy külsős szakorvost. Ez két kórházban eltöltött napot jelent a páciensnek.

Arra már nem vállalkoztam, hogy az ország összes pszichiátriai kórházát, klinikáját fölhívjam, hogy náluk hogy megy ez, de valószínűsítem, hogy azokban is így van. Mert beteget nem hagynak ellátatlanul. Legfeljebb a szülőnek kell telefonálnia, tudakozódnia, és előbb-utóbb kap használható információt – ehhez nem kell újságírónak lennie. Telefonáláskor és sem közöltem, hogy mi a foglalkozásom, csak bemutatkoztam. Egyedül Szuromi doktor úrnak mondtam meg, ki vagyok, és hogy a válaszát megírom az újságban. Beleegyezett.

Persze meg lehetne takarítani a telefonálgatást is, ha a háziorvosi rendelőkben plakáton tudatnák az érintettekkel, hogy ilyen – és ehhez hasonló esetekben – mi a teendő, hová fordulhatnak az autista illetve a fogyatékos személyek. A gyógyszereket, vitaminokat reklámozó plakátok között ez is elférne, és még hasznos is lenne.

Ferenczy Ágnes

Dr. Szuromi Bálint PhD (40)
A Semmelweis Egyetemen (SE) végzett az Általános orvosi karon 2003-ban. Végzés után doktori képzésen vett rész az SE Doktori Iskolájában. Pszichiátria és pszichoterápia szakvizsgát tett. Érdeklődési területe: a felnőttkori ADHD és az autizmusspektrum-zavarok vizsgálata és kezelése, valamint a sürgősségi és az igazságügyi pszichiátria.

Jelenleg az SE Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikáján dolgozik, és oktat is a Semmelweis Egyetemen.

A fogyatékos ember és az egészségügy

A Semmelweis Egyetem honlapjának *Esélyegyenlőség* rovata a fogyatékos emberekkel foglalkozik. A cikk az egészségüggyel kapcsolatban ezt írja:

„A végső cél, hogy minden egészségügyi szak- és segédember értsen a fogyatékossághoz, de amíg ezt el nem érjük, addig fontos, hogy a fogyatékossághoz értő és azt megértő emberek különleges munkáját segítsék, biztosítsanak különleges körülményeket, és ha szükséges, kapjanak különleges kiváltságokat is." (forrás: http://semmelweis.hu/prevencio/eselyegyenlosegert/a-fogyatekossaggal-elo-ember/)

*

Azt már elérték az érdekvédők, hogy hat fogászati központ van, ahol altatásban is elvégzik a szükséges kezeléseket gyereknek, felnőttnek egyaránt: Pécsen, Debrecenben, Szegeden és Budapesten három is van: a Heim Pál-kórházban, a Bethesda Gyermekkórházban és a SOTE Arc-, Állcsont-, Szájsebészeti Klinikáján. Az autista gyerekeknek pedig a Heim Pál Kórház Madarász utcai részlegében van külön, speciális ellátás. (Bár ahol altatás van, ott az autista személy fogát is rendbe tehetik – *a szerk.*)

Bölcsőde az iskolában Szegeden

Sok szó esik manapság arról, hogy támogatni kell a fogyatékos, autista gyerekeket, fiatalokat, hogy szakmát tanuljanak, hogy ne állami mankóra szoruljanak. Sokféle program segíti ezt a törekvést. Azzal viszont senki nem számolt, holott köztudott, hogy vannak olyan lányok, akik 14-15-16 éves korukban már szülnek, és ha jön a baba, akkor kimaradnak az iskolából.

A Szegedi Szakképzési Centrumhoz tartozik a József Attila Általános és Szakképző Iskola. Ide értelmi fogyatékos és autista tanulók járnak, sok közülük halmozottan hátrányos helyzetű. Az általánosból vagy csak 7–8. osztályt végezték el, vagy befejezték a hatodik osztályt, de utána megbuktak, és abbahagyták a tanulást. Az ún. HÍD program keretében pedig a már tanköteles korból kikerült fiatalok ülhetnek be ismét az iskolapadba. Ők is idejárnak. Itt más módszerekkel, más szemléletmóddal és kisebb osztálylétszámokkal érnek el eredményt.

Hováthné Szabó Ágnes gyógypedagógus ebben az iskolában tanít. Látva, hogy 14-15-16 éves korban a lányok gyerekszülés miatt kimaradnak az iskolából, úgy gondolta: tenni kell értük valamit. Kitalálta a baba-mama szobát, a *Cseperedő* nevű alternatív napközbeni ellátást ami az iskola épületében van. Itt azoknak az anyáknak a gyerekeit gondozzák, akik még az iskola tanulói, de már a tanulmányi idejük alatt szültek. Hogy ne maradjanak ki, hogy biztos megélhetés legyen a kezükben azért lett a bölcsődei kuckó. Addig, míg ők az iskolapadban ülnek, gyermekükre a baba-mama szobában szakképzett gondozónő vigyáz. A szülőknek mindezért semmit nem kell fizetni. Az Alapítvány az Alteros Gyerekekért a bölcsőde fenntartója. Igencsak fiatal ez az alapítvány: még nincs annyi évük, hogy pályázhassanak, hogy 1%-ot gyűjtsenek. A baba-mama szobára nincs normatív állami támogatás, adományokból tartják fenn. Márólholnapra élnek, szerencsére az iskola a helyiségért igencsak méltányos bérleti díjat kér, de a gyerekek pelenkája, étkezése, a gondozónő bére mind-mind pénzbe kerül.

Pedig érdemes lenne a Cseperedők országos hálózatát létrehozni, hiszen nem Szeged az egyetlen helység, ahol ilyen korán szülnek az anyák. Ráadásul a Cseperedőben nemcsak ellátják a gyerekeket, hanem megtanítják az anyáknak, hogyan kell a gyermeküket gondozni, foglalkozni vele. És ami szintén nagyon fontos szempont: az anyáknak lesz szakmájuk, amivel el tudják tartani magukat és gyermeküket. Ez a típusú ellátás bizonyára nem fér bele a normál bölcsődék támogatási rendjébe, hiszen itt nem lehet tudni, hány bölcsődés korú gyerekük lesz a következő évben. De biztosan lehet rá megoldást találni, hiszen gyerekekről, a holnap felnőtt honpolgárairól van szó. Nem mindegy, hogy milyen körülmények között nőnek fel, mit hoznak hazulról.

Mint már írtam, adományokból tartják fenn a bölcsődét. Mexikó messze van, ott mégis támogatásra méltónak tartották a Cseperedőt. A Facebookon találtak rájuk, és azt írták: sok pénzt nem tudnak adni, de azt a kicsit havonta küldik. Ilyenkor megmelegszik az ember szíve, és arra gondol: ahol „kovászemberek" vannak, ott nagy dolgok történnek, amelyek másnak ugyan kicsinek tűnhetnek, de akiket érint, azoknak jó irányban változik az élete.

Ferenczy Ágnes

Módosítják a köznevelési törvényt

A fogyatékos, autista gyermeket nevelő családokban nyugtalanságot keltett, hogy a köznevelési törvény változása a magántanulói státuszt is megszünteti. Az Országos Fogyatékosügyi Tanács tagjait *Maruzsa Zoltán* köznevelésért felelős helyettes államtitkár tájékoztatta a tervezett változtatásokról.

Megnyugtató, hogy törvény változása nem érinti a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulókat. Csak úgy, mint eddig a pedagógiai szakszolgálatok szakértői bizottságának szakvéleménye alapján állapítanák meg a magántanulói jogviszonyt, amit ezentúl *egyéni munkarendnek* neveznek. Eddig az iskola igazgatója döntött a felmentésről, a jövőben egy állami szerv fogja engedélyezni az egyéni munkarendet. (Így a problémás gyerekeket nem mentheti föl az iskolába járás alól az igazgató.)

A törvényjavaslat külön kitér a tanulási vagy magatartási nehézségekkel küzdő diákokra. „Az általános iskola és a középfokú iskola köteles megszervezni a tanuló heti kötelező óraszáma és az osztályok engedélyezett heti időkeret különbözete terhére a tehetség kibontakoztatására, *a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára, továbbá az első–negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító egy-háromfős foglalkozásokat.* (kiemelés: F. Á.) A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára szervezett fejlesztő pedagógiai ellátás keretében a tanuló tantárgyi felzárkóztatását a nevelő-oktató munka szakaszának, illetve a tantárgynak megfelelő szakképzettségű pedagógus, készségfejlesztését pedig fejlesztő pedagógus végzi."

Az Alkotmánybíróság a rokkantnyugdíjról

Az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként rögzítette, hogy a rokkantsági ellátások felülvizsgálata során állapotjavulás alatt nem egyszerűen a jogszabályok által meghatározott, és a jogalkotó által bármikor megváltoztatható állapot százalékos változását, hanem minden esetben az egyén élethelyzetét érdemben meghatározó tényleges fizikai állapot kedvező változását kell érteni.

Az alapügy felperese 2011. december 31. napjáig rokkantsági nyugdíjban részesült, azonban az új szabályozásnak megfelelően lefolytatott felülvizsgálat eredményeként állapotában javulás következett be, és ellátásának összege a korábbi rokkantsági nyugdíjának kevesebb, mint a felére csökkent. Az ezt tartalmazó társadalombiztosítási határozatot az illetékes bíróság hatályon kívül helyezte, mivel álláspontja szerint önmagában az egészségi állapot meghatározására használt százalékos értékek változása nem indokolhatja az állapotjavulást: ki kell mutatni azt is, hogy az eltérő minősítési szempontok miatt csak a százalékos értékekben, vagy ténylegesen történt-e az ellátásra jogosult egészségi állapotában változás. Az ügy végül a Kúriára került, amely kezdeményezte az Alkotmánybíróságon a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény Emberi Jogok Európai Egyezményébe, mint nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát.

A rokkantsági ellátások összege a 2012. január 1. napját megelőzően folyósított rokkantsági nyugdíjak összegéhez képest kizárólag akkor csökkenthető, ha az ellátásra jogosult személy állapotában javulás következett be, azonban a szabályozás nem határozza meg az állapotjavulás fogalmát. Az Alkotmánybíróság rámutatott: aránytalan, és így Magyarország vállalt nemzetközi kötelezettségeivel ellentétes az egyes ellátásra jogosultak által viselt teher akkor, ha az ellátás csökkentésére kizárólag a jogi keretek átalakításából következően az egészségi állapot meghatározására használt százalékos értékek változása miatt kerül sor. Az Alkotmánybíróság ezért alkotmányos követelményként rögzítette, hogy állapotjavulás alatt nem egyszerűen a jogszabályok által meghatározott és a jogalkotó által bármikor megváltoztatható állapot százalékos változását, hanem az egyén élethelyzetét érdemben meghatározó tényleges fizikai állapot kedvező változását kell érteni. Ennek vizsgálata minden esetben az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok kötelezettsége.

Az Alkotmánybíróság kiemelte: a Magyarország által vállalt nemzetközi kötelezettségek egyikéből sem vezethető le egy meghatározott összegű ellátásra való alanyi jogosultság. Ebből következően a támadott rendelkezés rokkantsági ellátás összegét megállapító rendelkezése önmagában nem lehet ellentétes Magyarország nemzetközi kötelezettségeivel, így az Emberi Jogok Európai Egyezményével sem. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor hivatalból eljárva azt is megállapította, hogy a kötelező felülvizsgálatot követően a rokkantsági ellátás összege a korábbi rokkantsági nyugdíjhoz képest jelentősen, adott esetben akár 50 %-ot meghaladó mértékben is csökkenhet. Az Országgyűlés nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztását valósította meg akkor, amikor nem alkotott olyan szabályokat, melyek lehetővé tennék az ellátás összegének meghatározása során a tényleges fizikai állapotjavulás mértékének, illetőleg a 2012. január 1. napját megelőzően megállapított rokkantsági nyugdíj összegének figyelembevételét. Az Alkotmánybíróság ezért felhívta az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2019. március 31. napjáig tegyen eleget.

A határozathoz párhuzamos indokolást csatolt *Czine Ágnes* és *Stumpf István* alkotmánybíró, különvéleményt fűzött *Dienes-Oehm Egon, Juhász Imre, Pokol Béla, Salamon László, Szívós Mária* és *Varga Zs. András* alkotmánybíró.

A határozat teljes szövege itt olvasható: https://alkotmanybirosag.hu/uploads/2018/11/sz_v_507_2018.pdf

(forrás: https://alkotmanybirosag.hu/kozlemeny/az-alkotmanybirosag-fellepett-a-rokkantsagi-ellatasra-jogosultak-vedelmeben/)

Munka megváltozott munkaképességűeknek

A FŐNIX MMK Nonprofit és Közhasznú Kft., cégként több, mint 20 éves múlttal rendelkezik. A rehabilitációs foglalkoztatás terén pedig több mint öt éve van jelen. A létszám folyamatosan bővül, jelenleg 424 fő. A foglalkoztatást, illetve a megváltozott munkaképességű munkavállalók fejlesztését rehabilitációs csapat is segíti.

Főbb tevékenységeik:

Papíripari munkák: nyomdai előkészítés, gyártás, összeállítás, csomagolás, továbbá logisztikai feladatok, költöztetési tevékenység, számítógépes adatrögzítés, iratkezelés.

Telephelyeik:

3300 Eger, Sas u 94.
3073 Tar, Zrínyi M u 19.
3346 Bélapátfalva, Petőfi u 25.
3188 Ludányhalászi, Rákóczi u 71–73.
1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 1.

A munkavállalókat elsősorban az egri, tari és bélapátfalvai üzemeinkbe, illetve a közeljövőben (két hónapon belül) nyíló sajószentpéteri üzemeikbe várják.

Jelentkezni lehet: *Szabóné Koczka Ilona* munkaügyi vezetőnél:
(06 20) 226 2527, vagy: titkarsag.eger@fonixmmk.hu.

Fontos, hogy a jelentkező rendelkezzen a megváltozott munkaképességet igazoló érvényes dokumentumok valamelyikével.

A Montázs projekt szolgáltatásai

„A Montázs projekt fő célja, hogy a fogyatékos személyek számára szükségleteikre reagáló, rendszerszerű szolgáltatásokat fejlesszünk és tegyünk hozzáférhetőbbé. Ennek hatására javuljon életminőségük, önálló életvezetési képességük valamint társadalmi inklúziójuk.”

A fenti mondat a projektfelelős, a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. (FSZK) honlapján olvasható. A Montázs 2017-ben indult, befejezése 2021-ben lesz. A projekt megvalósítása során hiánypótló szolgáltatásokat hoztak létre. Az egyik az Információs és Koordinációs Pontok hálózata, a másik a Területi Autizmus Munkacsoport, a harmadik az AAK Módszertani Központok.

Információs és Koordinációs Pontok

Az ország megyeszékhelyein találhatóak két-két munkatárssal. Kivéve Veszprém megyét, mert itt Balatonfűzfőn van az iroda, és még egy kivétel akad: Csongrád megyében Szentesen és Szegeden is van információs pont, mindegyikben egy-egy munkatárssal. Budapest nagy, ezért két helyen várják a segítségre szorulókat. Az egyik Budán a III. kerületi Váradi u. 8–11-ben, a másik Pesten, a VII. kerületi Dohány utcában található. A Váradi utcában a budai oldalon élőknek nyújtanak segítséget, míg a Dohány utcában dolgozók a pestieknek. Az irodák a városok Család- és Gyermekjóléti Központjában vannak.

A jól tájékozott munkatársak információt adnak:

- a közszolgáltatások minden területéről
- a helyi szolgáltatásokról, intézményekről, ellátásokról
- segítenek szakembert keresni
- ha kell, segítik az „átjárást” a Család és Gyermekjóléti Központ egyéb szolgáltatásaihoz
- segítik az eligazodást az Egységes Fogyatékosságügyi Információs Portálon: www.efiportal.hu
- míg a projekt tart felnőtt logopédiai szolgáltatás indult, a munkatársak segítenek a logopédusok elérésében
- tájékoztatást adnak az AAK Módszertani Központok (alternatív augmentativ kommunikáció) működéséről, az eszközkölcsönzésről
- klubokat szerveznek a súlyos halmozottan fogyatékos személyeknek és családtagjaiknak.
- információt adnak a Területi Autizmus Munkacsoportok működéséről, elérhetőségéről.

Jó tudni, hogy ez alacsony küszöbű szolgáltatás, tehát nem kell fizetni érte, sőt személyesen sem kell megjelenni. Telefonon vagy e-mailben is lehet tanácsot vagy segítséget kérni. Az Információs Koordinációs Pontok összes elérhetősége itt megtalálható: www.efiportal.hu.

AAK Módszertani Központok

A beszéd hiánya, vagy annak érthetősége miatt az egyén nem tud kommunikálni, azaz nem tudja elmondani, mire gondol, mit szeretne, mije fáj stb. De kommunikálni többféle módon lehet, gondoljanak csak az autósoknak szóló útjelző táblákra. A beszédképtelen ember is kifejezheti magát nonverbális módon: gesztusokkal, betűkkel, hangjelzésekkel, fotókkal stb. Ma már többféle kommunikációs segédeszköz áll rendelkezésre. A módszertani központokban személyre szabott fejlesztési tervet készítenek a szakemberek, és ehhez eszközt is ajánlanak, használatát megtanítják. A központokban segédeszközt is lehet kölcsönözni. Egyelőre még csak három helyen van ilyen központ: Debrecenben, Szegeden és Kaposváron. Cím, telefonszám szintén az Efiportálon: www.efiportál.hu.

Területi Autizmus Munkacsoport (TEAM)

A TEAM-ben dolgozó szakemberek autizmus-specifikus tudást és tapasztalatot adnak át a hozzájuk forduló *intézmények* szakembereinek. A 2019. április 1-jén kezdődő modellprogramban a munkacsoportok két, illetve három fővel indultak, az ország tíz pontján. Feladatuk az intézményrendszer támogatása. A TEAM-ek nem nyújtanak közvetlen szolgáltatást – pl. terápiát, fejlesztést – az autista emberek és családjaik számára.

Egy-egy TEAM 2-3 főből áll, bár az lenne az ideális, ha legalább öt, különböző szakterületű szakemberből állna a csoport, azaz multidiszciplináris lenne. A TEAM 25 tagja félállásban dolgozik a Montázs projektben, munkáltatójuk az FSZK. A munkájuk futamideje 16 hónap: 20019. 04. 01-től 2020. 07. 31-éig tart, és hatásvizsgálattal zárul. A tapasztalatok alapján működtetési és fenntartási javaslat készül, hiszen fontos lenne, hogy munkájukat a projekt befejezése után is folytassák.

A TEAM szolgáltatásai:

- Konzultációt, szupervíziót, tanácsadást, esetmegbeszélést nyújtanak
- Helyi helyzetfeltárást végeznek, ennek alapján segítik a helyi stratégia kialakítását
- Előadást, képzést, workshopot tartanak
- Gyakorlati segítséget adnak problémás helyzetek megoldására
- Információt nyújtanak
- Módszertani tanácsadást adnak
- Szakmai közvetítéssel támogatják a kapcsolatok építését az egyes szereplők között.

Meghalt Jan Vanier

Jan Vanier 2019. május 7-én meghalt. Genfben született 1928-ban, szülei kanadaiak voltak. Volt katona a haditengerészetnél, 1950-ben teológiát és filozófiát tanult Franciaországban. Itt változott meg az élete, megismerte Thomas Phillip domokos rendi szerzetest. Az egyetem befejezése után Torontóban tanított az egyetemen, majd 1964-ben visszament Franciaországba, hogy segítsen Phillip atyának a szellemi fogyatékos gyermekek ellátásban Trosly-Breuilban. Vanier saját házába két értelmi fogyatékos embert fogadott be, az ő közösségüket nevezte Bárkának (vö. Noé bárkája). A Bárka közösségekben együtt élnek épek és fogyatékos emberek, és Vanier Bárkája már számos országban megtalálható. Így nálunk is: Dunaharasztiban.

1971-ben Vanier és Marie-Hélene Matthieu megalapította a Hit és Fény közösséget, a sérült és egészséges gyerekek, fiatalok és szüleik baráti közösségét. Hazánkban kb. húsz ilyen közösség van. Vanier többször járt Magyarországon is. Május 16-án, temetése napján, Budapesten, a Párbeszéd Házában hálaadó megemlékezést tartottak.

Gospelt énekelni, hallgatni lélekzuhany

Németh Zsuzsa a Para-RA gospel kórus tagja meghívott nyilvános próbájukra, a Gábor Dénes Főiskolára. Hát az minden volt, csak nem próba. Koncert volt. A Para-Ra kórustagjai fogyatékos emberek: mozgássérült, vak, downos, értelmileg akadályozott. Hozzájuk csatlakoztak a Bolyki Soul & Gospel kórus tagjai, és közös éneklésük csodás élményben részesített bennünket.

A kórus 2013-ban alakult, azért, mert az amerikai, végtag nélkül élő *Nick Vujicic,* motivációs tréner akkor látogatott először Magyarországra. A gospel kórus ötlete *Dely Gézáé,* a Nem Adom Fel Alapítvány vezetőjéé volt. Az ötletét *Bolyki Balázs* valósította meg. Ő a mostani próba műsorrendjének összeállítója, műsorvezetője, énekese.

Minden egyes szám előtt beszélt a hallgatóságnak, a kórus tagjainak. „Szeretnénk, ha azt a részét néznétek az esténk, hogy gyakorlunk, gyakorlunk, gyakorlunk. Ez műhelymunka… ha el tudjuk vinni koncertre, templomba, az ennek a gyümölcse, de aztán visszatérünk ide, a »gyárba«, és folytatjuk a műhelymunkát. (…) „A gospeléneklés közben arról énekelünk, amiben hiszünk, és abban hiszünk, amiről énekelünk. Ez oda-vissza ható történet."

Lélekzuhanyozásnak nevezte a gospelt, és igaza volt. Én többnyire csak fegyelmezetten, komoly arccal éneklő kórustagokat hallottam, láttam. Igaz, a színpadon messze vannak, nem látom jól az arcokat. Itt viszont egy kisebb termecskében voltunk, közel a kórus, és láttuk: éneklés közben mindenki mosolygott, és mosolyogtunk mi is. Éreztük, simulnak a lelki ráncaink, és már nem a megoldatlan feladatokra gondoltunk, hanem csak a zenét hallgattuk, ütemre mozgott a lábunk, tapsoltunk, ha az énekesek is tapsoltak, és amikor a hallgatóságot is megénekeltette Bolyki Balázs, először bártortalanul, majd egyre jobban belejőve, mi is énekeltünk.

Búcsúzáskor arra buzdított minket, hogy jöjjünk gospelt énekelni. Most nyári szünet lesz, de szeptemberben kezdenek. Az időpontot a Facebook oldalán közli majd: Bolyki Balázs Soul&Gospel Kórus.

– ferenczy –

Nyárindító Piacok Napja

A Nem Adom Fel Alapítvány idén is megrendezte a Helló Piaccal közösen a nyárindító, integrált Piacok Napját az V. kerületi önkormányzat támogatásával. Az már hagyomány, hogy a piac ismét az Erzsébet téren volt. És az is hagyomány, hogy a nyitás után nem sokkal, zenélt a Nem Adom Fel Zenekar. Ez már a hatodik kirakodóvásár, ahol 14 fogyatékos szervezet és sok-sok piaci árus vett részt.

A kínálat nagy volt, érdeklődő is sok volt, ám vásárló alig-alig akadt a fogyatékos szervezetek asztalánál, de a többieknél sem tolongtak. Évről-évre ellátogatok a piacra, és évről-évre megállapítom, hogy egyre jobb árukínálattal jönnek a civil szervezetek. Termékeik a nyílt munkaerőpiacon készültekkel is fölveszik a versenyt. Kár, hogy ezt a vásárlók nem méltányolják, és segítő vásárlásukkal nem támogatják a fogyatékos, autista embereket.

(czy)

ÉTA-HÍREK
A lap egyes írásainak tartalma nem minden esetben egyezik a szerkesztőség véleményével.
Értelmi Sérülteket Szolgáló Társadalmi Szervezetek és Alapítványok Országos Szövetsége (ÉTA) kiadványa
1158 Molnár Viktor u. 94–96. ● Telefon/fax: (06 1) 414 0501 ● e-mail: iroda@eta-szov.hu ● honlap: www.eta-szov.hu ● www.facebook.com/ETASzovetseg/
Szerkesztő: Ferenczy Ágnes ● Telefon: (06 30) 206 4617 ● e-mail: firinc@gmail.com
Nyomda: Z Print Nyomdaipari Bt. ISSN 1788-2877